

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRA NIČÍ

Závěrečná zpráva o působení učitele/učitelky u krajanů

Školní rok: 2019/2020

Destinace (země, místo): Ukrajina, Žytomyr

Jméno, příjmení: Mgr. Eva Řezníčková

Žytomyrský spolek volyňských Čechů, Pokrovská 4, Žytomyr

Česko-ukrajinský spolek Češi Žytomyrské oblasti, Pokrovská 169, Žytomyr /předměstí Krošňa Česká/

SŠ No 16 /Jedenáctiletá střední škola I. – III. s rozšířenou výukou cizích jazyků/, ul. T. Bulby 15, 100 31 Žytomyr /předměstí Krošňa Česká/

Žytomyrská státní technologická univerzita /Житомирський державний технологічний університет/, Čudnivská 103, 10002 Žytomyr

Spolek Malynivka, ul. Ohijenko 65, 11604 Malyn, Žytomyrská oblast

Spolek Češi Vilšanky, ul. Koročenska 13/10, Vilšanka, Čudnivský rajon, Žytomyrská oblast

Žytomyrský spolek Volyňských Čechů se nachází na ul. Pokrovská 4 /dříve Ščorsa/. Do spolku jezdím maršrutkami č. 25, 30, 126. Spolek má tři místnosti /učebnu, kancelář a sál/. Krajanický spolek byl založen v květnu 1991. <http://chehyvolyni.com.ua>

Česko-ukrajinský spolek Češi Žytomyrské oblasti má učebnu v jedné ze zrekonstruovaných budov dřívějšího českého pivovaru Albrecht v Krošně České, ul. Pokrovská 169 /předměstí Žytomyru/. Dopravuji se maršrutkou č. 30 nebo trolejbusy 12, 4 a 4A /zastávka Krošňa Česká/. Větší akce se konají v sálu, který patří české restauraci Albrecht. Spolek vznikl v lednu 2015. <https://www.facebook.com/czechzhytomyr/>

Jedenáctiletá střední škola I.-III. No 16 s rozšířenou výukou cizích jazyků se nachází na ul. T. Bulby 15, 100 31 Žytomyr /předměstí Krošňa Česká/. Doprava maršrutkami č. 30, 4 nebo trolejbusy 12 a 4A /zastávka Agrotechnická fakulta/. Kontakt: e-mail: school16_zt@i.ua

Žytomyrská státní technologická univerzita /Житомирський державний технологічний університет/ se nachází na ul. Čudnivská 103 /dříve Černachovského/, 10002 Žytomyr, čtvrt Korbutovka. <https://ztu.edu.ua/>, <https://cz-center.ztu.edu.ua>

Spolek Malynivka Малинівка (Малинський район), adresa: ul. Ohijenko 65, 11604 Malyn 4.

Spolek Češi Vilšanky v obci Вільшанка (dříve Ольшанка), původní český název Olšanka (Чуднівський район). chehyvilshanky@ukr.net

---

5. Výuka

Výuka českého jazyka probíhala od září do konce července.

Do obou žytomyrských krajanských spolků přišla početná skupina krajanů s dětmi, kteří na výuku do spolku dříve nechodili. V průběhu školního roku odejeli nebo mají v plánu se v blízké době přestěhovat do Čech. Na výuku docházelo i několik ukrajinských rodin, které čekaly na vyřízení pracovních víz. Rodiče mají obavy, aby děti v Čechách ročník neopakovaly nebo je v českých školách ředitelé škol nezařadili o několik ročníků níže. Nově příchozí děti česky nerozuměly. Tyto děti a studenty jsem vyučovala individuálně, gramatiku se naučili.

Důležitá je motivace, protože děti často vůbec nechápou, proč se musí češtinu jako nový jazyk učit. Snažím se naučit jazyk tak, aby jej uměly používat, aby to, co se učí, jim dávalo smysl, aby se čeština stala jejich „druhou mateřštinou“. Základem jsou slova, slovní konstrukce a fráze, které umožní zorientovat se a domluvit v českém prostředí. Rodilý mluvčí má českou gramatickou strukturu automaticky vžitou. Cizince je potřeba naučit tvary v kontextu */větách, rozhovorech/*. Pokud se je nenaučí, neporozumí jim a nepochopí, jak a kdy je použít.

Nejmenší děti mají vlastní učebnici Český jazyk pro malé cizince, používají ji jako pracovní sešit, hravou formou si osvojují češtinu. Dříve jsem sestavila pracovní sešit pro nejmenší, do kterého píšou a podle kterého se učí základní českou gramatiku. Pro starší žáky a ostatní zájemce mám pracovní sešity Český jazyk 3., 4., a 5. */učíme se hrou, NŠ Brno/*, ve kterých je kladen důraz na čtení s porozuměním. Nejraději se děti učí říkadla, básničky, čtou jednoduché pohádky, sledují filmy a zpívají písničky.

Všichni žáci bez výjimky velmi dobře a úhledně píšou, zvládají opisy, přepisy i diktáty.

Ve skupinách dospělých ubylo krajanů */přestěhovali se v rámci asistence/* a obě vedoucí spolků doplnily počty Ukrajinci. Ti přicházejí s nulovými znalostmi. Problém je v tom, že se doma nepřipravují, mají časté absence a pokud vydrželi chodit celý školní rok, jsou jejich znalosti slabé. Naopak krajané jsou snaživí a naučí se domluvit během několika měsíců.

Studenti ŽSTU docházeli v zimním semestru ve dvou skupinách, v každé bylo cca 15 až 20 studentů. Jednu skupinu tvořili studenti z předcházejícího roku, druhou skupinu noví zájemci z prvních ročníků. V letním semestru z důvodu změny rozvrhů zájem opadl. Někteří studenti docházeli na individuální výuku do krajanského spolku. Učebnice Basic Czech I. plně vyhovuje, je to moderní učebnice češtiny na základě angličtiny, kterou ukrajinští studenti velmi dobře ovládají. Největší potíže jsou s diakritikou, na druhou stranu mají dobrou pasivní znalost češtiny, dobře rozumí. Problémy jsou s mluvením, ale hodně záleží na jejich náladě. Většinou se jedná o studenty, kteří vlastně ani nevědí, zda se věnovat češtině, nebo raději pokračovat ve studiu polštiny, kterou se učili ve školách. Více jak pokračující studium v ČR je láká studium v Polsku z důvodu blízkosti polsko-ukrajinské hranice.

Velmi dobře si počínají na českých školách děti, které se v minulém roce přestěhovaly do ČR. Odjížděly dobře připraveny, velmi dobře zakončily školní rok, některé budou od září

pokračovat na středních školách s maturitou. Tři žáci studovali ve školním roce 2019/2020 na Střední škole ekonomické v Uničově. Velmi rychle se naučili plyně česky a studium brali zodpovědně. Bydlili na ubytovně školy a na Ukrajinu přijeli jen na zimní prázdniny. Z důvodu vyhlášení nařízené karantény v Uničově se stačili vrátit na Ukrajinu, aby se do konce června učili distančně. Do spolku docházeli na konzultace týkající se literatury a slohu. Úspěšně zakončili první ročník.

V Malynivce ani v Oděse se letos výuka nekonala. S některými dětmi a studenty, kteří mají doma PC s aplikací Viber, jsem vedla v době karantény i po jejím skončení distanční výuku.

6. Další aktivity

Aktivity ve spolcích a škole jsou přizpůsobené věku dětí. Výuka probíhá zábavnou formou v podobě písniček, říkadel a her. Děti si rády prohlížejí knížky, kreslí, malují, modelují, lepí, tancují jednoduché tanečky a hrají pohádky.

Největší úspěch měly *pohádky O Smolíčkovi, Budulínkovi, Třech prasátkách a Popelce*. Pohádku *O Budulínkovi* jsem rozepsala nacvičila jako muzikál.

7. Velké akce

září 2019:

Oslava *1135. výročí města Žytomyr*, byla připravena řada kulturních, společenských a sportovních akcí. Děti se účastnily výtvarné soutěže a kreslily slavnou žytomyrskou věž, běžely extrémní závod parkem s výběhem schodiště, ŽSVČ vystupoval v programu před budovou filharmonie a účinkoval v hudebním festivalu na pěší zóně. V obou spolcích se konaly „Dny otevřených dveří“ s expozicemi "Pohled do historie nás inspiruje“.

Ferda na plátně /promítání kolekce pohádek a zpestření začátku školního roku kreslenými příběhy o šikovném mravenci, brouku Pytlíkovi, Berušce a dalších hrdínech/ a čtenářsko-výtvarná soutěž "Ferda Mravenec a jeho přátelé", byly věnované 120. výročí narození O. Sekory.

Krošeňský Valášek vystupoval koncem září na tradičních Krajských slavnostech v Dolních Chabrech. Krajané oslavili v Čechách Den české státnosti.

Byly obnoveny *Páteční filmové večery*, které nabízely v průběhu celého roku pravidelný přísun kvalitních českých filmů a seriálů.

říjen:

Vzdělávací projekt *Post Bellum Příběhy našich sousedů*. Tři skupiny dětí besedovaly se třemi pamětníky ŽSVČ, kteří vyprávěli dějiny 20. století pomocí svých životních příběhů. Děti navštívily místní archiv, vytvořily psanou reportáž a dokument. Výsledný projekt byl odeslán k dalšímu zpracování do Prahy.

Příprava dětí na olympiádu z českého jazyka. Místního kola ve dvou kategoriích se zúčastnilo celkem 6 žáků z každého spolku, do Kyjeva postoupili čtyři nejúspěšnější.

listopad:

Olympiáda z českého jazyka pro děti krajanů se konala v Kyjevě. Byla krásná a napínavá. Jejím cílem je vždy umožnit žákům porovnat úroveň vlastního jazykového a ústního projevu s ostatními. I když je účast v této soutěži zcela dobrovolná, zájem byl velký. Odměny zabezpečilo Velvyslanectví ČR v Kyjevě.

Žytomyr navštívil historik O. Štěpánek, který má na starosti sbírku volyňských Čechů */fond drobných tisků, vojenských předmětů a fond Podkarpatské Rusi/* v Národním muzeu. Pan Štěpánek pracuje na odborném článku o sokolských jednotách volyňských Čechů do monotematického čísla časopisu, který bude věnován českým otiskům na Ukrajině. Při své pracovní návštěvě navštívil novou expozici *Muzeum řemesel a technologií Čechů z Volyně* v Krošně České a na vojenském institutu přednášel o legionářích. S krajany se domluvil na užší spolupráci.

prosinec:

V adventní době 2019 jsme se opět zúčastnili setkání, které spojuje nejen celé Česko, ale i krajany v zahraničí. Dne 11. prosince jsme ve spolcích společně zpívali české koledy.

Lidové zvyky a obyčeje, *České dny v Krošně České*, Škola 16.

ŽSVC představil českou kulturu, prosincové tradice, zvyky. Divadelní kroužek předvedl zhudebněnou pohádku O Budulínkovi, ve vánočním koncertu vystoupil soubor Volyňští Češi, přišel Mikuláš s nadílkou.

Nechyběl štědrovečerní stůl, tradice, pověry a zvyky.

<https://www.youtube.com/watch?v=ijLcv2rmD4o> *Jak se slaví Vánoce v cizině* s kvízem na závěr.

Workshop: *pečení vánočního cukroví* a kreativní dílna pro všechny tvořivé děti a jejich rodiče */výroba vánočních ozdob, novoročenek/*.

Krošna Česká, tradiční folklorní Štěpánské koledování, 5. ročník

leden 2020:

Beseda ke 130. výročí narození Karla Čapka. Video z Malých Svatoňovic, seznámení s utopistickými a protifašistickými díly, cestopisy. Pro děti „Devatero pohádek“ s Čapkovými originálními kresbami a online čtení *Zahradníkův rok /internetové vydání/* <https://www.ceskestavby.cz/karel-capek-zahradnikuv-rok/jak-vznika-zahradnik-28077.html/>, děti zhlédly „Dášenska, život štěněte“.

Beseda „Barvy a písňe“ se členy folklorního kroužku Volyňští Češi. O moravském malíři, grafikovi a představiteli pozdní secese Jožovi Úprkovi k 80. výročí úmrtí.

<https://www.youtube.com/watch?v=L5UyYRcFRUA>,

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1088696810-joza-uprka-barvy-a-pisne>

únor:

Beseda pro krajany „B. Němcová, 200 let od narození“ s kvízem „Jak dobře znáte slavnou spisovatelku“ a Zd. Burian, 115 výročí narození, ilustrace.

Valentýnská diskotéka pro děti s hrami a soutěžemi

Olympiáda z českého jazyka k *Mezinárodnímu dnu mateřského jazyka*, knihovna Oleha Olžiče /ukr. básník, v době ukrajinské občanské války emigroval do Československa/. Soutěž: „Umíte česky a baví vás překládat?“

Filmové pátky: Maryša https://www.youtube.com/watch?v=Vq7_aGObHpI, bří Mrštíkovi /*Alois, 95. výročí úmrtí/ a dobrodružný svět malíře Zdeněk Buriana*, <https://www.youtube.com/watch?v=LJ9dnMWOwJU>, čtení z knihy *Lovci mamutů*, <https://www.youtube.com/watch?v=pJ7NP1LULAw>, Zd. Burian, *Romantika Divokého západu*

březen:

ŽSTU: beseda se Sofií Kačusovou /*studentkou 3, roč. FF MU v Brně/ o historikovi, pedagogovi, filologovi Arne Novákovi /140. výročí narození/ a Marií Bajdalou /studentkou partnerské JČU v Českých Budějovicích/ o přijímacích zkouškách, studiu zahraničních studentů, studentském klubu Kampa a osobních zkušenostech.* <https://www.youtube.com/watch?v=OCTD-8THznU>, fakulty JCU

Beseda: T. G. M., 170. výročí narození, powerpoint prezentace Lány a setkání s krajany ke Svátku žen s programem dětí. Divadelní kroužek předvedl Erbenův „Zlatý kolovrat“.

Distanční výuka. Od 23. března do 8. května se výuka češtiny z důvodu koronaviru přesunula do online světa. Probíhala v týdnu od 10–18 hodin, s dětmi, studenty i krajany jsem byla ve spojení dle jejich možností /*prostřednictvím e-mailu, počítačových programů nebo synchronní výukou*/. Všichni měli u sebe studijní materiály, testy a pracovní listy. Výuka online a samovzdělávání v Žytomyru probíhaly bez problémů. Forma výuky nabízela i velké množství informací navíc, mohla jsem krajany uvádět i do oblastí, na které by v běžném výkladu nebylo dostatek místa. Krajané měli možnost si vybírat z takových zdrojů, které jsou pro ně zajímavé a složitosti přijatelné. Oblíbené se staly filmy, audioposlechy, zeměpisné a historické kvízy, učitelka /*opakovali všechny slovní druhy, ale také matematiku*/, seznamovali se s postavami českých Večerníčků, učili zpívat karaoke písničky a k vlastivědnému učivu sledovali „Toulky českou krajinou“.

Výuka byla v obou krajanských spolcích obnovena 11. května a pokračovala až konce července. V červnu se pět studentů zúčastnilo online zkoušek na VŠ z odborných předmětů a češtiny. K virtuální výuce se připojilo 12 studentů z Malynivky a 8 krajanů z Oděsy.

8. Spolupráce

- s Knihovnou Václava Havla „Václav Havel dětem“, on line „Kdo jsou Pižduchové“ /*čtení krátkých povídek*/

- s ČC v Kyjevě, lektorkou Radkou Garbuzovou a předsedkyní ČNR Ukrajiny L. Muchynou, spolupráce na „Všeukrajinské olympiádě z českého jazyka“

- s Tomášem Pavlíčkem, druhým tajemníkem a tiskovým mluvčím Velvyslanectví ČR v Kyjevě, navštívil krajany ŽSVC na vánočním setkání v Krošně České a besedoval s nimi v učebně spolku
- s vicekonzulem D. Maškem z GK v Kyjevě, řešíme otázky s asistencí, trvalými pobyty, příslušnosti k české krajanské komunitě, studentská víza
- s GK ve Lvově */pracovní víza/*
- s ředitelstvím SPS a OA v Uničově, pomohla jsem navázat spolupráci mezi rodiči studentů a školou
- s Českým centrem v Kyjevě, které poskytuje cenné informace o studiu na českých vysokých školách a poradenskou pomoc při vyplňování přihlášek
- s Blankou Stefano, Meta, V tůních, Praha 2, udělení státního občanství v ČR a zkoušky z českého jazyka a reálií, odpovídá na dotazy spojené s přijímáním dětí na střední školy v ČR, nostrifikací
- s pí Ludmilou Hajdamančuk, předsedkyní sdružení „Češi Vilšanky“

9. Podmínky pro výuku

Výuka v ŽSVC je od září 2015 v pronájmu přímo v centru města. Spolek má k dispozici tři místnosti */učebnu, kancelář pro vedoucí spolku a sál k nácviku různých aktivit/*. Třída je vlhká, opadáva omítka a kolem oken se objevuje plíseň. Pohodlně se usadí 15 zájemců, pro výuku je učebna postačující. Je zde multifunkční zařízení, klasická tabule, není připojení k internetu. Na podzim a na jaře přitápím olejovým radiátorem a vlastním teplometem. Učebnice jsou ve vestavěné skříni, ztrácejí se, skříň nelze zamknout. Třída sousedí s kanceláří předsedkyně spolku. Sál je velký, slouží k promítání filmů, setkávání se s krajany, nácviku tanců, pro volnočasové aktivity dětí. Za sálem se nachází malá místnost muzea. Výuka s dospělými krajany končí po 20. hodině, odpovídám za uzamčení hlavních dveří.

Výuka ve škole č. 16 Na začátku šk. roku provádí nábor zástupkyně školy. Pedagogičtí pracovníci jsou velmi milí, k nácvikům tanců a divadelních vystoupení je možné využívat sálu, který nabízí cca 100 míst v hledišti. Po domluvě je k dispozici ochotný technik sál je pokryt bezdrátovou sítí s přístupem k internetu. Projekční vybavení se skládá z projektoru s velkou plochou obrazu, sál je plně ozvučen, k dispozici jsou kabelové i bezdrátové mikrofony. Děti jsou velmi slušné, problémy nejsou.

Výuka ve spolku ČŽO je v jedné z částí zrekonstruovaného bývalého českého pivovaru Albrecht. Pro výuku je vyhrazena místnost, která je vybavena školním nábytkem a zároveň slouží k setkávání se s krajany. Je světlá, teplá, chybí tiskárna a internet. Učebnice jsou ve skříni, kterou nelze zamýkat. I zde se učebnice ztrácejí. Tance se vyučují od letošního školního roku pouze ve vstupní hale školy No 16 */dohoda s ředitelem školy/*.

Výuka v ŽSTU byla celý akademický rok ve třídě Českého centra. Studenty má na starosti Máša Makojed, vede docházku, rozesílá informace. Kopie pro výuku si musím zajišťovat ve spolku.

V Malynivce ani v Oděse se výuka nekonala z důvodu karantény, ale byla vedena multimediální formou, založenou na samostudiu za pomoci speciálně zpracovaných studijních materiálů, převážně písemných.

Češi Vilšanky Paní vedoucí byla v letošním roce velmi nemocná. Prostory pro výuku češtiny a muzeum jsou stále v jednání. Jsme ve spojení, cokoli potřebuje, přeložím, napíšu, dohledám.

10. Podmínky pro učitele, ubytování, doprava, stravování

Bydlím v Žytomyru na vysokoškolské ubytovně ŽSTU s ostrahou 24 hodin denně. Byt má dvě místnosti s vlastním sociálním zařízením. V zimě a na jaře je v rohové místnosti zima, přitápím si vlastním olejovým radiátorem. Nábytek se rozpadá, koupila jsem si židle. Internet jsem nechala zapojit, ale časté jsou problémy se sítí, v letním období /červenec, srpen/ bývá z důvodu údržby sítě internet odpojen i několik týdnů.

Bydlení má na starosti paní vedoucí spolku Ludmila Číževská. Za ubytování platím pravidelně každý měsíc hotově v bance. Univerzita mě koncem kalendářního zapoměla upozornit na změnu čísla účtu. Bylo docela těžké dostat peníze z banky zpět, nejedná se zrovna o malou částku. Po třech měsících neustálého chzení do banky mi byly peníze zpět vyplaceny, za což vděčím vedoucí koleje.

Nedaleko ubytovny je zastávka MHD, zastavují zde všechny maršrutky a trolejbusy, které jedou směrem do centra. Jedu-li na výuku do spolku ČZO nebo školy No 16, zastavuji se v ŽSVC pro věci, musím tedy přesezat. Problémy s dopravou jsou jen v zimě ve večerních hodinách, kdy maršrutky nejezdí z důvodu kluzké vozovky, někdy na Korbutovku nejede spoj vůbec žádný. V tom případě chodím pěšky nebo volám taxi. Doporučuji ECO TAXI 7737, není potřeba dlouho čekat a je cenově nejvýhodnější. Jízdné v hromadné dopravě se platí při vstupu řidiči, jízdenky se nevydávají, potvrzení většinou nevydá ani řidič taxi.

Stravování řeším sama, v místnosti mám dvouvařič, mohu ale využívat společné kuchyně na patře. Obědvám v Albrechtu, v jídelně univerzity, která s ubytovnou takřka sousedí, v bistrech, kterých je ve městě velké množství atd.

11. Co se podařilo, co nikoli

Jazyková úroveň češtiny je různá. Zůstalo zde jen několik starších krajanů, prababiček a pradědečků, kteří ještě česky rozumí a mluví. Rodiče dětí češtinu neznají. Loni vycestovalo do ČR několik rodin a děti usedly do lavic ve školách základních i středních. Všechny měly velmi dobrý základ gramatiky a nebylo potřeba, aby chodily na doučování.

Výuka dětí probíhala ve třech různě velkých skupinách. Nejmenší byla skupina, kterou tvořili předškoláci, nejmladšímu jsou čtyři roky. Výuku bych mohla přirovnat k výuce na malotřídní škole, kde v jednom ročníku jsou žáci různého věku. Má to samozřejmě své výhody /projektové vyučování/ i nevýhody /psaní, čtení/. Každý žák má jiné pracovní tempo, proto jsem velmi ráda, když s nově příchozím sedí ve výuce alespoň první měsíc matka nebo babička. Mladí krajané mají zájem o češtinu z toho důvodu, že pátrají po svých rodinných kořenech, chtějí navázat přerhané vztahy s příbuznými v Čechách, studovat nebo najít si v ČR práci.

Celá řada dětí se s rodiči přestěhovala, studují na základních, středních i vysokých školách v ČR.

Podarilo se připravit Vladimíra Janěnka, Marii Danilovou a Alexandru Kornyjčuk na online testy z češtiny. Vladimír se dostal na Vysokou školu zemědělskou, obě děvčata na České vysoké učení technické. Skupinku pěti studentů jsem vyučovala intenzivně, budou v příštím šk. roce studovat soukromý klasický roční přípravný kurz v Pardubicích, Brně, Liberci a Českých Budějovicích. Kurzy si vybrali podle nabízených odborných předmětů, které chtějí v budoucnu v ČR studovat.

Podarilo se v obou spolcích opětovně zavést „filmové pátky“, nacvičit loutková divadelní vystoupení a s dětmi ve výtvarných dílnách vyrobit prostorové oboustranně malované kulisy.

Poděkování patří rodičům za ochotu a pomoc při nácviku hudebně divadelního představení a vedoucím skupin za pomoc při organizování významných akcí spolku, které se staly součástí kulturního života Žytomyru.

Za velký úspěch považuji nahrávky tří pamětníků z Malynivky, Malé Zubovščiny a Mykolajevky. Společně s dětmi a za pomoci technika se podařilo zdokumentovat příběhy, na které by se zapomělo, nahrát vypravování, písničky, říkanky a osudy. Děti samy připravily tři výstavy s příběhy pamětníků, do jejichž života zasáhly totality 20. století. Výstavy si prohlédli krajané na škole No 16 a trvale byly umístěny v sálu spolku celé pololetí 2020.

Nepodařily se z důvodu koronaviru akce k 150. výročí založení Malé Zubovščiny a umístění pamětní desky zakladatelům českého pivovaru na Krošně České. Obě akce se přesouvají do podzimního období.

Neuskutečnily se letní ozdravné pobyty pro děti českých krajanů z oblastí postižených černobylskou havárií.

12. Problémy a doporučení

Problémy se nevyskytly žádné. Oba místní spolky ŽSVC a ČŽO spolu nespolupracují, ale respektují se. Domluva je možná.

Ani v jednom spolku nemám své věci a knihy pod zámkem. Problém je s učebnicemi. Krajané odjedou do Čech, učebnice nevrátí.

13. Různé

Malá Zubovščina byla založena před 150 lety.

Původní vesnička Zubovščina se nacházela v nejzápadnějším výběžku Kyjevské gubernie, která sousedila s územím gubernie Volyňské. Od roku 1868 sem směřovali čeští emigranti. Rokem založení české kolonie je na základě vypravování považován rok 1870. Přistěhovalci pocházeli z Jičínska a Královéhradecka. Přijížděli vlastním koňským nebo kravským potahem, stavěli spleené chatrče nebo si kopali zemljanky. Kolem byla rozsáhlá rašeliniště, která museli nejprve vysušit. Nejbližší vesnice byly Stremyhorod, Kalenské a Lipljany.

Řídili se „Ustanovením Výboru pánů ministrů o usídlení Čechů ve Volyňské gubernii“ z r. 1870 a po přijetí do ruské státní příslušnosti jim byly udělovány jisté výsady a práva, zejména pak osvobození od daní státu, branné povinnosti, zaručovala se jim svoboda náboženského vyznání.

Češi přivezli vysokou kulturu zemědělství a také nesrovnatelně produktivnější nářadí /*železný pluh s kolečky, rouchadlo, kultivátor s železnými radlicemi, železnou plečku*/, také výnosnější druh obilovin, dobytek, drůbež, úly se včelami. Novinkou byl jetel, výnosnější odrůdy brambor a krmné řepy. Kolem domků si sázeli stromky, což bylo velkou novinkou pro ukrajinské obyvatelstvo. Postupem času měli takové nadbytky, že jejich sklizeň měla odbyt i v nedalekém městě Korosteň (česky Vyskoroš).

Po roce 1991, kdy se valná většina Čechů přestěhovala zpátky do Čech z důvodu černobylské katastrofy, se do Malé Zubovštiny přistěhovali Ukrajinci, Moldavané, Kazaši, Rusové, Bělorusové. Češi, kteří dnes v Malé Zubovštině ještě žijí, se cítí být Čechy, mluví česky. Malá Zubovščina bývala ukázková vesnice.

Poděkování

Děkuji DZS za nákup učebnic pro Vilšanku a pracovní sešity pro žytomyrské spolky, které byly dopraveny autem MZV do Kyjeva, pracovníkům GK v Kyjevě za pomoc studentům s vízy a pracovníkům z Arcidiecézní charity v Praze za pomoc krajanům při dopravě věcí na hotel a hledání zaměstnání.

Distanční výuka předškoláků